

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2024-837

17.9.2024

Protector Forsikring ASA

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Knivangrep utenfor arbeidssted og arbeidstid – i uniform – bedriftsvilkårene – yfl. § 10.

Forsikrede arbeidet som renholder ved en legevakt. Hun skiftet til uniform på arbeidsstedet og gikk deretter ut for å ta seg en røyk utenfor personalinngangen 20-25 minutter før arbeidstiden startet. Hun ble da angrepet av en person med kniv. Foretaket avslo krav med henvisning til at hendelsen ikke var en yrkesskade, ettersom den skjedde før påbegynt vakt og forsikrede sto utenfor inngangen. Saken reiste spørsmål om hendelsen skjedde "i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden". Etter en konkret vurdering var nemnda av den oppfatning at forsikrede var i arbeid da skaden inntraff. Skadehendelsen falt innenfor dekningsområdet til yfl. § 10, og forsikrede ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede arbeidet på legevakt som renholder, da hun ble angrepet av en psykotisk kvinne med kniv utenfor legevakten 13.8.20. Det foreligger en kjennelse fra Trygderetten av 23.6.23 der det heter om hendelsen:

Den ankende part arbeidet sommeren 2020 som renholder ved (...) legevakt. Den ankende part skulle starte på jobb kl. 14.30, men var tidlig ute. Hun hadde skiftet til arbeidsuniform, og gikk ut personalinngangen og bort til et røykeområde like ved for å ta en røyk. Kort tid etter kl. 14.00 den 13. august 2020 ble hun angrepet av en kvinne med kniv utenfor legevakten. Den ankende part har i etterkant av hendelsen blitt diagnostisert med PTSD.

Fra rapport fra psykologspesialist i forbindelse med straffesak av 19.1.21:

Sakkyndig mener på dette grunnlag at det er sannsynliggjort at fornærmede har fått en posttraumatisk stresslidelse (PTSD, F43.I, ICD 10) som følge av angrepet hun var utsatt for den 13.08.20.

Den 26.5.21 fremmet forsikrede krav under yfl. til foretaket. Kravet ble avslått 19.5.22, med den begrunnelse at skaden ikke hadde inntruffet "*i arbeid i arbeidstiden på arbeidsplassen.*"

Trygderetten konkluderte i kjennelse av 23.6.23 at hendelsen var en yrkesskade. Fra avgjørelsen siteres:

... Det er på det rene at skaden oppstod 20-25 minutter før den ankende parts avtalte arbeidstid startet, kl. 14.30. Skaden skjedde heller ikke under utførelse av arbeidsoppgaver. Retten er enig med ankemotparten i at en røyk utenfor personalinngangen før avtalt arbeidstid ikke kan sammenlignes med en ordinær hvilepause i arbeidet. Selv om den avtalte arbeidstiden ikke har startet, er det likevel i praksis akseptert at arbeidstiden i enkelte tilfeller kan anses å ha startet ved arbeidstakerens oppmøte. I TRR-2008-1132 viste Trygderetten til at så lenge oppmøtet hadde til hensikt å starte arbeidet til avtalt tid, og oppmøtetidspunktet ikke avvek mer fra avtalt tid enn at det måtte anses som å møte i god tid, var arbeidstidsvilkåret oppfylt. Etter omstendighetene kan det altså aksepteres at man er i arbeid fra oppmøtetidspunktet.

Retten oppfatter imidlertid at det i så tilfelle gjelder et vilkår om at man er på arbeidsstedet. Retten har vurdert at den ankende part var på arbeidsstedet. Når hun også hadde stemplet inn og skiftet til arbeidsklær, finner retten at vilkåret om å være "i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden" var oppfylt, slik at den ankende

part ved skadehendelsen 13. august 2020 var yrkesskadedekket.

Retten legger til grunn at det ikke er omstridt at den ankende part, når hun først anses yrkesskadedekket, var utsatt for en arbeidsulykke. Skaden hun ble utsatt for må derfor anses som en yrkesskade ...

Foretaket opprettholdt sitt avslag 30.11.23.

Forsikrede har i det vesentlige anført at skaden inntraff i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden. Hun hadde tatt på seg uniformen og stemplet seg inn. Det vises til Trygderettens vurdering om at det forelå en yrkesskade. Selv om foretaket ikke er bundet av Trygderettens vurdering, så er det sjeldent at forsikringsselskap ikke aksepterer Trygderettens avgjørelse. Klageinstansen var også i tvil da det la til grunn at skaden ikke var en yrkesskade.

De tre kumulative vilkårene har en sterk innbyrdes sammenheng, og det vises til Rt-2014-513 avsnitt 28-29 og 39, Rt-2004-487 avsnitt 24 og 26, samt LH-2021-96175. Videre vises det til Rt-2006-1129, som illustrerer at situasjonen ikke trenger å ha noe med arbeidet å gjøre for at skaden skal bli dekket. Det vises også til Nygaard og Holgersen i "Trygderett", annen utgave, på s. 237 som uttaler at begrunnelsen for at det ikke kreves at selve arbeidet skal være årsaken til ulykken til dels er *"at årsaksomgrepet også omfatter passive faktorer, som til dømes det å vera til stades der lynet slår ned"*.

Forsikrede hevder også at det er sannsynliggjort at det foreligger årsakssammenheng mellom hendelsen og forsikredes PTSD.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at hendelsen ikke inntraff i arbeidstiden siden hendelsen skjedde kl. 14 00, og forsikredes vakt først startet kl. 14.30. Videre stod hun utenfor personalinngangen, og på et sted som er åpent for allmenn ferdsel. Basert på fremlagte bilder ser passasjen ved hendelsesstedet ut til å være en naturlig gjennomfartsvei for gående.

Situasjonen skiller seg fra andre skader som skjer under vanlige lunsj- og hvilepauser underveis i arbeidsdagen, hvor arbeidet kan sies å være kortvarig avbrutt. Mange av de tidligere Trygderettsavgjørelser gjelder skader under pauser i arbeidstiden, og er ikke direkte relevant.

Foretaket viser til Rt-2014-513, Rt-2004-487, Rt-2006-1129 avsnitt 45, TRR-2013-2428, TRR-2018-17 og avgjørelse 2018-118. Det vises også til uttalelser i NOU-1990-20 s. 584.

Foretaket stilte seg også tvilende til om det i tilstrekkelig grad var sannsynliggjort årsakssammenheng.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om skadehendelsen 13.8.20 inntraff "i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden", jf. yrkesskadeforsikringsloven (yfl.) § 10.

Yfl. § 10 fastsetter at "Yrkesskadeforsikringen skal, med de unntak som følger av § 11, dekke skader og sykdommer som arbeidstakere påføres i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden."

De tre vilkårene "i arbeid", "på arbeidsstedet" og "i arbeidstiden" er kumulative, men det er likevel en sterk innbyrdes sammenheng mellom dem. Høyesterett har i den forbindelse uttalt at dersom det for eksempel legges til grunn at en arbeidstaker var "i arbeid" da skaden inntraff, så følger det nærmest av seg selv at kravene om at den skal ha skjedd "på arbeidsstedet i arbeidstiden" er oppfylt, jf. Rt-2004-487 avsnitt 25, Rt-2014-513 avsnitt 28 og HR-2024-1571-A avsnitt 27.

Videre er det i Rt-2006-1129 avsnitt 45 uttalt at:

skade som inntreffer i arbeidstiden på arbeidsplassen mens arbeidstakeren er i arbeid for arbeidsgiveren i utgangspunktet vil være omfattet av bestemmelsene om yrkesskadetrygd selv om skaden ikke har sammenheng med selve arbeidet. Men en skade kan falle utenfor dekningsområdet dersom den er inntrådt

under utførelsen av arbeid hovedsakelig i egen interesse, eller i andre spesielle situasjoner hvor den skadete ved sin opptreden må anses å ha brakt seg over i den private sfære som for eksempel i visse tilfeller av slagsmål.

I Ot.prp.nr. 44 (1988-1989) side 89 er det lagt til grunn at uttrykket "i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden" i yfl. § 10 skal forstås på samme måte som det tilsvarende uttrykket i folketrygdloven (ftrl.) § 13-6 andre ledd (tidligere § 11-1 nr. 1 bokstav a). Forarbeidsuttalelser og rettspraksis knyttet til ftrl. § 13-6 andre ledd, vil dermed også være av betydning i denne saken.

I Rt-2014-513 (akeulykke) uttalte Høyesterett følgende i avsnitt 39:

Begrepet "i arbeid" er ikke skarpt avgrenset og er ikke helt dekkende for hva som omfattes. Kjernen i begrepet er utførelse av arbeidstakerens ordinære arbeidsoppgaver. Men blir en arbeidstaker utsatt for en ulykke på arbeidsstedet, stilles det ikke noe krav om at ulykken har tilknytning til utføringen av arbeidsoppgavene – arbeidstakeren vil da som den store hovedregel være yrkesskadedekket. Kriteriet "i arbeid" har derfor først og fremst betydning når ulykken skjer utenfor arbeidsstedet.

Det siteres fra LH-2021-96175:

I trygderettspraksis er det videre en rekke avgjørelser hvor medlemmer av folketrygden har skadet seg på parkeringsplass utenfor arbeidsplassen, og der tvistetemaet har vært om dette skjedde "på arbeidsstedet". Også for disse sakene har det vært et sentralt spørsmål om området var åpent for alminnelig ferdsel. En gjennomgang av flere av sakene er å finne i TRR-2020-2389. En arbeidstaker kan likevel i noen tilfeller anses som yrkesskadetrygdet når vedkommende har kommet innenfor porten eller gjerde som omgir arbeidsplassen. Hvis bygningen ikke er inngjerdet, men avgrenset med for eksempel plener og hekk, kan det likestilles med et inngjerdet område, jf. TRR-2006-2007.

Avgjørelsen i TRR-2020-2389 gjaldt konkret en arbeidstaker som var ansatt i en butikk. Arbeidstakeren falt på isen utenfor butikkens personalinngang. Personalinngangen og det tilgrensende området var kun ment for bedriftens personale. Inngangen og det tilgrensende området var ikke fullstendig fysisk avgrenset med gjerder eller sperringer, men hadde gjerder på siden og baksiden mot omkringliggende grøntareal. Man måtte bevege seg mot siden/baksiden av bygget for å nå personalinngangen, mens kundeinngangen lå på fremsiden av bygget. Området lå i forlengelsen av parkeringsplassen som ble brukt både av kunder og ansatte. Trygderetten uttalte at saken var et "grensetilfelle", og innvilget kravet om godkjenning av yrkesskade. Den foreliggende saken har flere likhetstrekk med det nevnte saksforholdet.

I den foreliggende saken skråner som nevnt uteområdet ved personalinngangen ned fra [vei] mot bygningsmassen, og var på ulykkestidspunktet klart avgrenset av [vei], av et grøntareal og av sykehusets bygningsmasse. Personalinngangen var begrenset til bruk av sykehusets ansatte, og ble også benyttet til varelevering. Området var i og for seg åpent for alminnelig ferdsel i den forstand at utenforstående kunne gå inn på området, men det fremstår som unaturlig at andre enn sykehusets ansatte ville oppholde seg på dette området annet enn ved varelevering forbundet med sykehusets virksomhet. Dette uteområdet var uten interesse for barnehagen som lå ved enden av blindveien, og det samme gjelder for aktiviteten på fotballbanen på andre siden av [vei]. Begravelsesbyråets bruk av området var i all hovedsak begrenset til henting av avdøde pasienter fra et såkalt "likrom" som hadde annen inngang enn personalinngangen. Etter lagmannsrettens vurdering må området der A falt, ansees som en del av arbeidsstedet.

Videre heter det i NOU-1990-20 side 584:

I stasjonær virksomhet er den trygdedes arbeidssted først og fremst den bygningen hvor arbeidet foregår. Hvis bygningen er omgitt av gjerde og port, gjelder yrkesskadedekningen innenfor porten. Hvis bygningen ikke er inngjerdet, men avgrenset med for eksempel plener og hekk, likestilles dette med et inngjerdet område. Arbeidstakerens arbeidssted er ikke nødvendigvis hele det området som eies eller leies av arbeidsgiveren, men det stedet hvor han arbeider. I særlige tilfeller godkjennes også skader inntruffet utenfor et slikt avgrenset område. Dette gjelder for eksempel når en skade har inntruffet på en parkeringsplass tilhørende bedriften og skaden har skjedd på grunn av manglende belysning eller strøing. I praksis anses da skaden å ha inntruffet innenfor "bedriftens risiko-område". Det gjelder dog en hovedregel om at skader inntruffet på områder som er åpne for alminnelig ferdsel, ikke omfattes.

En del større bedriftsområder som for eksempel militære områder, sykehus o.l. består av mange bygninger og er nærmest som et lite samfunn med servicebygg. Skader inntruffet innenfor slike områder blir etter

praksis ikke uten videre godkjent. En kontoransatt som har sitt arbeide i en bestemt bygning på Ullevål sykehus vil for eksempel først og fremst være yrkesskadedekket i den bygningen hvor vedkommende arbeider. Hvis han eller hun skades utenfor bygningen, vil vedkommende bare være yrkesskadedekket dersom skaden har tilknytning til bedrifts-risikoen. Den kontoransatte kan for eksempel være ute i et ærend i tilknytning til sitt arbeide.

På bakgrunn av praksis er det et sentralt spørsmål i det følgende om forsikrede var "i arbeid" da hendelsen inntraff. Dersom hun var det, så følger det som nevnt nærmest av seg selv at kravene om at den skal ha skjedd "på arbeidsstedet i arbeidstiden" er oppfylt, jf. Rt-2004-487 avsnitt 25 og Rt-2014-513.

Foretaket hevder hun ikke var "i arbeid" fordi jobbvakten hennes ikke startet før om 30 minutter. Nemnda er ikke enig. Dette fordi forsikrede hadde gått inn personalinngangen, stemplet seg inn og skiftet til arbeidsuniform. Hun beveger seg dermed fra den privat sfære og inn i jobb sfæren. Det er naturlig i en slik type jobb at man kommer før vakten starter for å skifte tidsnok til vaktstart. Hun går ut personalinngangen for å røyke, og pauser i arbeidstedet er i utgangspunktet dekket.

Nemnda kan vanskelig se at det får avgjørende betydning i denne sak at området var åpent for alminnelig ferdsel, eller at det var en gjennomfartsvei. Forsikrede var kommet på jobb, hadde stemplet inn og skiftet.

Foretaket har til sin fordel trukket fram avgjørelse FinKN 2018-118. I den saken synes flertallet å legge vekt på at nærheten til aktiviteten og forsikredes ordinære arbeid var for fjern. Nemnda er av den oppfatning at den saken skiller seg fra foreliggende sak fordi skadehendelsen og forsikrede er mer knyttet sammen i denne saken. Det må antas at det rundt og utenfor legevakten til tider vil finne seg psykisk syke personer som kan være farlige.

Forsikrede jobbet på legevakten og ble angrepet av en psykotisk kvinne med kniv. Etter dette er nemnda, i likhet med Trygderetten, av den oppfatning at forsikrede er i arbeid når skaden inntreffer, og skadehendelsen faller innenfor dekningsområdet til yfl. § 10.

Når det gjelder spørsmål om årsakssammenheng mellom hendelsen og forsikredes PTSD, så er dette ikke i tilstrekkelig grad behandlet av foretaket og nemnda tar derfor ikke stilling til spørsmålet.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).